

Kaustisen kunnan perustaminen

Kaustisen kunta (ruots. Kaustby kommun) on perustettu vuonna 1868, jolloin kunnallishallinto organisoitiin vuoden 1865 kunnallisasetuksen mukaisesti. Kunnan alue määräytyi seurakunnallisten rajojen pohjalta.

Maaliskuussa 1868 kaustislaiset valitsivat kuntakokouksen esimieheksi seurakunnan kappalaisen ja kunnallislautakunnan esimieheksi talollisen. Kunnallinen päätäntävalta määräytyi kunnallisverojen määrän mukaan: enemmän veroa maksavalla oli enemmän valtaa suhteessa vähemmän veroa maksavaan.

Ensimmäinen edustuksellinen kunnanvaltuusto valittiin vuonna 1919 ja sen puheenjohtajana toimi Otto Aleksanteri Käsälä (1889-1970).

Kunnan vaakunan historia

Kunnan vaakunan on suunnitellut kaustislainen taiteilija Ilmari Wirkkala. Kunnanvaltuusto hyväksyi vaakunan vuonna 1950.

Vaakunan viulu edustaa Wirkkalan mukaan kaustislaista musiikki- ja kulttuuriperinnettä. Naularistit puolestaan symboloivat rakentajien ja kirvesmiesten osaamista sekä paikallista käsityötaitoa.

“ En enää muista kuinka monta ehdotusta olen tehnyt, mutta toiset vaakunapiirtäjät ovat saaneet tehdä samoin. Tämä ei ole mitään leikkiä enää.”

Ilmari Wirkkala v. 1950 kirjoittamassaan kirjeessä

Kunnanviraston historia

Kunnanvirasto sijaitsi alun perin Kappelinkankaalla osoitteessa Siltatie 5, johon se valmistui vuonna 1916. Rakennus on edelleen Kaustisen kunnan omistuksessa. Kaustisen Martat ry toimii nykyisin kyseisen rakennuksen tiloissa ja sitä kutsutaankin “Marttalaksi”.

Vuodesta 1972 lähtien Kaustisen kunnanvirasto on sijainnut nykyisessä osoitteessaan Kappelintie 13.

Kuva vanhasta kunnanvirastosta. Vanha Säästöpankin rakennus näkyy osittain kuvassa vasemmalla. (A-K 1966 ja 1968)

Alkuperäistä kuvaa on paranneltu ja värit palautettu tekoälyn avulla.

Kunnan väkiluvun kehitys

Vuonna 1860, kunnan perustamisen aikoihin, Kaustisen väkiluku oli noin 2250 henkeä. 3 000 asukkaan raja ylittyi noin vuonna 1892.

Vuoden 2025 lopussa Kaustisen kunnassa asui 4 074 asukasta. Vuodesta 2015 lähtien asukasluvun kehitys on ollut laskeva. Vuonna 1995 Kaustisella asui yhteensä 4 578 asukasta, mikä on kunnan historian korkein asukasmäärä.